

برگزیده‌ای از متون نظم دوره‌ی اندلس

مؤلفین:

دکتر سیدحسین شیخ‌الاسلامی

«عضو هیأت علمی دانشگاه»

دکتر یوسف ربیعی

«عضو هیأت علمی دانشگاه»

ویراستار:

دکتر بهروز حسن‌نژاد

«عضو هیأت علمی دانشگاه»

کلیه معرفت

بهار ۱۳۸۵

شیخ الاسلامی، حسین
برگزیده‌ای از متون نظم دوره‌ی اندلس / مؤلفین
حسین شیخ الاسلامی، یوسف ربیعی. — تهران: کلبه
معرفت، ۱۳۸۴.
۱۶۰ ص.

ISBN: 964-96436-6-4

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
۱. شعر عربی -- اندلس -- مجموعه‌ها. ۲. شعر عربی
-- ترجمه شده به فارسی -- مجموعه‌ها. الف. ربیعی،
یوسف ب. عنوان.

ش ۹۸۲ الف / ۵۳۵۸ PJA ۸۹۲-۷۱۰۰۸

کتابخانه‌ی ملی ایران ۳۵۶۷۸-۸۴ م

- ♦ نام کتاب: برگزیده‌ای از متون نظم دوره‌ی اندلس
- ♦ مؤلفین: دکتر سیدحسین شیخ الاسلامی و دکتر یوسف ربیعی
- ♦ ویراستار: دکتر بهروز حسن‌نژاد
- ♦ تعداد صفحه: ۱۶۰ صفحه
- ♦ نوبت چاپ: اول - بهار ۸۵
- ♦ تیراژ: ۱۰۰۰ مجلد
- ♦ لیتوگرافی: کارا
- ♦ چاپ: غزال
- ♦ قیمت: ۲۰۰ تومان

- نشانی: صندوق پستی، ۲۹۹۲-۱۶۷۶۵ تلفن، ۷۸۱۱-۹۱۲۲۲۰
- پست الکترونیک: MAREFAT_PUB@yahoo.com
- حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مرکز پختی، ۴۴۸۲۴۹۷۰

فهرست مطالب

۷	مقدمه‌ی مؤلفین
۸	روش ما در این کتاب
۱۱	ابن هانی
۱۲	فُتِقَتْ لَكُمْ رِيحُ الْجِلَادِ
۱۹	مدح المعز
۲۴	رثاؤه
۲۴	وهب الدهر نفيساً
۳۰	ابن درّاج القسطلی
۳۰	مدحه لسليمان بن الحكم المستعين بالله
۳۵	مدح المرتضى آخر ملوك بني مروان
۴۰	مدح المنصور بن ابي عامر
۵۰	ابن شهيد
۵۰	مدح المؤمن عبد العزيز بن عبد الرحمن بن ابي عامر
۷۰	قُرْطُبَةُ الْعَجُوزِ
۷۲	ابن زيدون
۷۳	مدح وشكوى
۷۹	ذكرى و تشوّق
۸۲	ذكرى و تشوّق
۹۵	أضحى الثّنائى

١٠١	ابن حمديس الصقلي
١٠١	المدح
١٠٧	الرثاء
١١٢	يا صاح لا تضح
١١٨	ابن خفاجه
١١٨	مدح القائد أبي الطاهر
١٢٢	مدح صاحب قرطبة
١٢٦	الرثاء
١٢٩	وصف نهر
١٣١	وصف شجرة نارنج
١٣٤	الاندلس جنة الخلد
١٣٦	ابن سهل الاسرائيلي
١٣٦	سل في الظلام
١٣٩	ذكر كرك يميني
١٤١	شمس كالكأس
١٤٣	حج الكؤوس
١٤٦	يا قاتل الله العيون

به نام خداوند جان و خرد

مقدمه‌ی مؤلفین

شکر و سپاس خدای را که زبان واصفان در وصفش کلیل است و بیان ثناگویان، در نعتش علیل، برتر از آن است که در وهم آید و بزرگ‌تر از آن که در فهم گنجد، اهل بینش، در پیشگاه جلال و جبروتش سر بر خاک عجز نهاده به جهل و تقصیر معترف گشته‌اند و درود بی‌پایان بر نخستین گوهر خزانه‌ی هستی و علت غایی آفرینش، مهتر هادیان سبیل و خاتم‌انبیا و رسل محمد مصطفی (ص) و عترت طیبین و اوصیا طاهرین اوباد.

و منت خدای را که به ما توفیق خدمت عطا فرمود تا گامی هر چند کوچک در راه اعتلای علم و مدد به دانشجویان عزیز و پویندگان راه دانش برداریم.

اساتید محترم و دانشجویان گرامی استحضار دارند یکی از درس‌های مهم و اصلی گروه‌های زبان و ادبیات فارسی و الهیات و معارف اسلامی به‌ویژه زبان و ادبیات عربی در سطوح مختلف آشنایی با متون نظم و نثر دوره‌ی اندلس است لذا بر آن شدیم تا مجموعه‌ای برگزیده از متون نظم و نثر این دوره را با ترجمه و تفسیر به همراه شرح و تحقیق، تقدیم طالبان و پویندگان ادب عرب نماییم.

روش ما در این کتاب

اولاً: مبنای انتخاب متون نظم و نثر بر پایه‌ی دواوین شعرا و تألیف نویسندگان دوره‌ی اندلس به همراه مقایسه‌ی آن با متون موجود در کتب ادب عرب هم چون «کتاب المجانی الحدیثه» - «مجانای الادب فی حدائق العرب» و «ادباء العرب» ... می‌باشد.

ثانیاً: متون نظم برگزیده هر شاعر را ابتدا به صورت کلی ذکر کردیم و سپس هر بیت آن را به همراه شرح مفردات و ترجمه و تفسیر آن آوردیم. ثالثاً: در مورد متون نثر ابتدا متن برگزیده را آورده و در پایان به شرح و تفسیر مفردات آن پرداختیم.

به‌طور کلی در کتاب حاضر که ثمره‌ی کار و تجربه‌ی سال‌های تدریس مؤلفان در این زمینه است سعی شده که دانشجویان عزیز بتوانند در یک میدان وسیع ادبی ضمن شناخت ساختمان و ریشه‌ی لغات و تشخیص اعراب صحیح کلمات و ترجمه‌ی زیبا و فصیح عبارات که خود هنری بسیار ارزنده است با ذوق و علاقه‌ای سرشار، کار و تحقیق جامع‌الاطراف کنند و از این راه سرمایه‌ی علمی

و ادبی خویش را ارتقا دهند. با این وصف مؤلفان مدعی نیستند که در این راه کمال مطلوب و نهایت مقصود را ایفا نموده‌اند، بلکه مستدعی آن هستند که استادان صاحب نظر و پژوهشگران ادب پرور بر ایشان منت نهند و نقایص کار را تذکار دهند تا به یاری پروردگار متعال اصلاحات لازم در چاپ‌های آینده صورت پذیرد و کاری کامل‌تر ارایه گردد.

سیدحسین شیخ الاسلامی

یوسف ربیعی